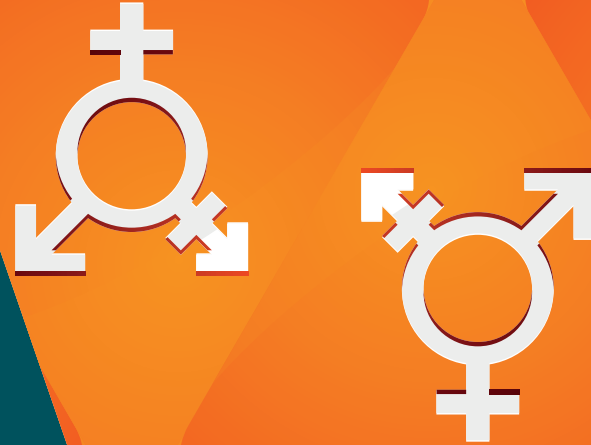

Condiția de trans în UE

Analiză comparativă a datelor
obținute în urma sondajului UE
privind LGBT

Rezumat

Articolele 1, 2 și 3 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene garantează dreptul la demnitate umană, la viață și la integritatea persoanei. Articolele 6, 7 și 8 garantează dreptul la libertate și siguranță, la respectarea vieții private și de familie și, respectiv, la protecția datelor cu caracter personal. Articolul 14 recunoaște dreptul la educație, iar articolul 20 pe cel la egalitate în fața legii. Articolul 21 garantează dreptul la nediscriminare, inclusiv pe motive legate de sex, articolul 35 recunoaște dreptul la asistență medicală, articolul 45 – libertatea de circulație și de ședere, iar articolul 47 – dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil.

Genul masculin sau feminin care ni se atribuie oficial la naștere se bazează pe caracteristicile noastre fizice. Totuși, este posibil ca acesta să fie diferit de identitatea noastră de gen – adică de ceea ce credem noi înșine despre propriul gen și de felul în care îl percepem. Pe măsură ce tot mai multe persoane trans refuză în mod deschis să se identifice ca fiind ori bărbat, ori femeie, devine clar că sentimentele legate de gen nu se pot limita la categoriile rigide „femeie” și „bărbat”. Rezultatele sondajului UE privind lesbienele, homosexualii, bisexualii și transgenii (LGBT) subliniază necesitatea de a depăși aceste categorii, atât în discuțiile generale pe teme de gen din societate, cât și atunci când sunt avute în vedere măsuri legislative și politice specifice.

Sondajul privind LGBT, realizat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA), face posibil acest lucru prin bogăția și comparabilitatea datelor obținute, punând în lumină viața cotidiană a persoanelor transgen din Uniunea Europeană (UE).

„În calitate de transgen, mi se pare crucial ca factorii de decizie și furnizorii de servicii medicale să înțeleagă că mai există și altceva în afară de cele două extreme ale spectrului de gen. Poate exista orice între aceste extreme, iar oamenii pot avea o viață împlinită și fără a se situa la una dintre marginile spectrului, adică fără a fi în totalitate bărbați sau femei. Avem nevoie de mai multă înțelegere, dar mai ales de mai multe resurse și de mai mult sprijin juridic pentru a ne trăi viețile în condiții egale cu ceilalți oameni.”
(Femeie transgen, 28 de ani, Țările de Jos)

Raportul complet denumit *Condiția de persoană transgen în Uniunea Europeană*, ca și prezentul rezumat, se bazează pe datele colectate prin sondaj pentru a analiza realitatea trăită cotidian de către cei 6 579 de respondenți care s-au declarat ca fiind trans – un termen generic care cuprinde toate persoanele care se identifică cu alt gen și/sau își exprimă identitatea prin alt gen decât cel care li s-a atribuit la naștere. Persoanele trans din Europa și din lumea întreagă utilizează acest termen în mod frecvent; prin urmare, el a fost ales pentru a se evita confuzia cu unul dintre posibilele grupuri identitare dintre care aveau de ales respondenții („transgen”). Deși rezultatele nu pot fi considerate reprezentative pentru toate persoanele transgen din UE, ele constituie cea mai mare colecție de date empirice de acest tip până în prezent, putând dezvălui experiențe ale unor persoane trans din diverse sfere ale vieții.

Principalele constatări

Rezultatele arată că persoanele trans se confruntă frecvent cu încălcări ale drepturilor lor fundamentale, precum discriminarea, violența și hărțuirea, într-o măsură mai mare decât alți respondenți la sondaj (lesbiene,

homosexuali sau bisexuali). Aceste experiențe cauzează sentimente persistente de teamă și determină unele persoane trans să evite anumite locuri și să-și ascundă sau să-și disimuleze adevărata identitate de gen, ceea ce le restrânge și mai mult drepturile.

Problemele cu care se confruntă persoanele trans în exprimarea liberă a genului care le definește duc la perpetuarea lipsei de sensibilizare la nivel public cu privire la realitatea identităților și vieților acestora. Astfel se creează un cerc vicios al fricii și al ignoranței, al intoleranței, al discriminării și chiar al violenței motivate de ură.

În locurile în care se elaborează și se pun în aplicare în mod corespunzător planuri de acțiune, măsuri pozitive și politici de egalitate care combat discriminarea, persoanele trans declară că sunt mai deschise în ceea ce privește propria identitate de gen. Rezultatele sondajului pun în evidență faptul că instrumentele de politică publică și cadrele juridice contează, deoarece contribuie la protecția și promovarea drepturilor fundamentale, precum și la progresul normelor și convingerilor sociale, îmbunătățind astfel viețile oamenilor.

Avizul FRA

Consolidarea acțiunii UE și a răspunsurilor naționale

Având în vedere rezultatele acestui sondaj, precum și experiențele și practicile promițătoare existente în unele state membre, UE și statele sale membre sunt încurajate să soluționeze problemele persoanelor trans. În special, ele ar trebui să considere identitatea de gen și exprimarea de gen drept criterii protejate în cadrul politicilor privind drepturile omului și de combatere a discriminării, al planurilor de acțiune, precum și al campaniilor de sensibilizare.

Întrucât acest sondaj a scos la lumină faptul că discriminarea și violența apar adesea ca urmare a exprimării genului neconforme cu normele societății a unei persoane, strategia UE pentru egalitatea între femei și bărbați ar trebui extinsă pentru a include acțiuni de combatere a stereotipurilor de gen și a discriminării pe motive de identitate de gen, de exprimare de gen și de transfobie.

RESPONDENȚII TRANS LA SONDAJUL UE PRIVIND LGBT

Având în vedere diversitatea persoanelor trans, prezenta analiză examinează subgrupurile identitare, cunoscut fiind că problemele legate de drepturile fundamentale care le afectează pot fi profund diferite. Deși există cercetări anterioare în domeniul studiilor referitoare la trans care descriu diferențele dintre viețile femeilor trans, ale bărbaților trans și ale altor persoane trans, aceasta este prima dată când un studiu la nivelul întregii UE face posibilă compararea diferitelor subgrupuri. Eșantionul pe care s-a realizat sondajul UE privind LGBT conține un număr suficient de persoane din fiecare subgrup pentru a permite realizarea de comparații cu grad mare de fiabilitate între acestea (figura 1).

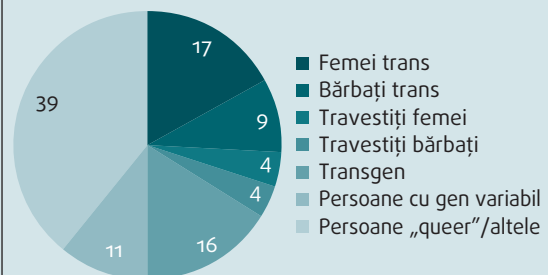
Aceste grupuri – femei trans, bărbați trans, travestiți femei, travestiți bărbați, transgen, persoane cu gen variabil, persoane „queer”/alte persoane – corespund termenilor selectați de către respondenții trans înșiși. Experiențele persoanelor trans se datorează și nivelului lor de educație, mediului socioeconomic și altor caracteristici, pe care analiza le ia în considerare atunci când sunt relevante.

Caracteristicile persoanelor transgen care au participat la sondaj

Respondenții trans:

- sunt tineri în medie, șapte din zece respondenți având între 18 și 39 de ani (media: 34 de ani);
- se încadrează în diverse subgrupuri (grupuri identitare), existând de două ori mai multe femei trans decât bărbați trans și un număr aproape egal de travestiți femei și bărbați;

Figura 1: Grupuri identitare în cadrul eșantionului de persoane transgen (%)

Întrebări: Variabilă calculată pe baza următoarelor întrebări ale sondajului:

A2. Ce sex v-a fost atribuit la naștere? Femeie/Bărbat.

A3. Sunteți/ați fost persoană trans? Da.

A3.1 Vă rugăm să alegeți un singur răspuns, cel care vi se potrivește în cea mai mare măsură.

1 Transgen 2 Transsexual 3 Femeie cu trecut transsexual 4 Bărbat cu trecut transsexual 5 Persoană cu gen variabil 6 Travestit 7 „Queer” 8 Altceva, vă rugăm să precizați aici:...

Notă: Respondenții din categoriile „Transgen” și „transsexual” au fost regrupați ca bărbați și femei transgen – pentru detalii suplimentare, consultați anexa 2 a raportului principal.

Bază: Respondenții trans la sondajul UE privind LGBT.

Sursa: FRA, Sondajul UE privind LGBT, 2012

- au niveluri diferite de educație (fiind la fel de mulți cei bine educați, ca și cei slab educați);
- au tendința de a se încadra în prima cuartilă de venit mai frecvent decât populația generală;
- își descriu orientarea sexuală ca fiind bisexuală sau homosexuală, sau folosesc alți termeni;
- au tendința de a nu se implica într-o relație, o treime dintre ei locuind singuri;
- trăiesc mai frecvent în mediul urban.

Eșantionul de persoane trans este foarte divers, cu multe diferențe în ceea ce privește subidentitățile sau subgrupurile alese, sentimentul actual de a fi bărbat, femeie sau altceva (apartenența de gen), exprimarea de gen și modul în care respondenții încearcă să trăiască în conformitate cu identitatea lor de gen (deschidere/tranziție socială și/sau medicală).

Jumătate dintre respondenții trans au un nivel înalt de **educație** (liceu, universitate sau titluri academice peste acest nivel, 53 %). Jumătate dintre respondenții trans (51 %) declară că desfășoară o activitate remunerată – aici fiind incluși și cei aflați în concediu temporar. Unul din patru respondenți este student (24 %), iar 13 % sunt șomeri. Mici segmente din eșantionul de persoane trans desfășoară activități nerecuperate sau de voluntariat, sunt la pensie sau nu lucrează din alte motive.

Distribuția **veniturilor** în cadrul eșantionului total LGBT corespunde celei din cadrul populației generale¹, aproximativ un sfert dintre respondenți încadrându-se în fiecare categorie. Totuși, în rândul respondenților trans există o probabilitate mai mare decât în cadrul altor grupuri LGB ca veniturile gospodăriilor să se încadreze în cuartila inferioară, și o probabilitate mai mică de a se raporta venituri în cuartila superioară.

Aproximativ jumătate dintre respondenții din toate grupurile trans (48 %) au declarat că nu erau implicați într-o **relație** la momentul efectuării sondajului, iar majoritatea (75 %) au indicat **starea civilă** de celibatari. Unul din șapte respondenți (15 %) este căsătorit sau trăiește într-un parteneriat înregistrat.

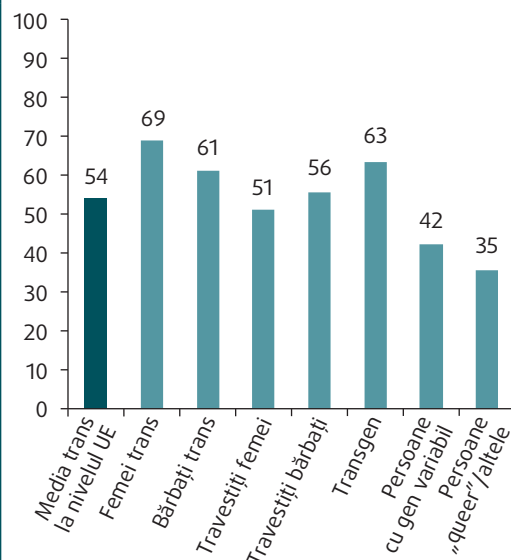
Discriminarea

„Mi-ar plăcea ca percepția privind genul meu să fie irelevantă. Ar trebui să-mi pot vedea de treabă și să fiu tratat echitabil și respectuos, indiferent de modul în care mă înfățișez. Nu vreau decât să mi se permită să fiu eu însumi, fără să-mi fac griji despre ce cred ceilalți.”
(Trans, 42 de ani, Regatul Unit)

Participarea egală și deplină a tuturor cetățenilor în cadrul societății, fără discriminare, este condiția prealabilă pentru orice societate incluzivă și coezivă, care își valorifică capitalul uman și garantează bunăstarea și prosperitatea tuturor membrilor săi. Din această perspectivă, rezultatele sondajului UE privind LGBT sunt îngrijorătoare. Acestea arată că egalitatea persoanelor trans este deocamdată un obiectiv greu de îndeplinit, care necesită măsuri decisive la nivelul UE și al statelor membre.

În anul anterior realizării sondajului, peste jumătate din totalul respondenților trans (54 %), comparat cu 47 % din totalul respondenților LGBT, s-au simțit personal discriminați sau hărțuiți deoarece au fost percepuți ca trans. Probabilitatea de a se simți discriminați este mai mare în rândul respondenților tineri, care nu desfășoară activități remunerate sau care provin dintr-o categorie cu venituri reduse. În plus, cu cât respondenții transgen sunt mai deschiși cu privire la condiția sau trecutul lor

Figura 2: Respondenți care s-au simțit discriminați sau hărțuiți deoarece au fost percepuți ca trans în ultimele 12 luni, pe grupuri identitare (%)

Întrebare: C2A. În ultimele 12 luni, în țara în care locuiți, dumneavoastră personal v-ați simțit discriminat(ă) sau hărțuit(ă) deoarece ați fost perceput(ă) ca: D. Transgen. Da.

Bază: Respondenții trans la sondajul UE privind LGBT.

Sursa: FRA, Sondajul UE privind LGBT, 2012

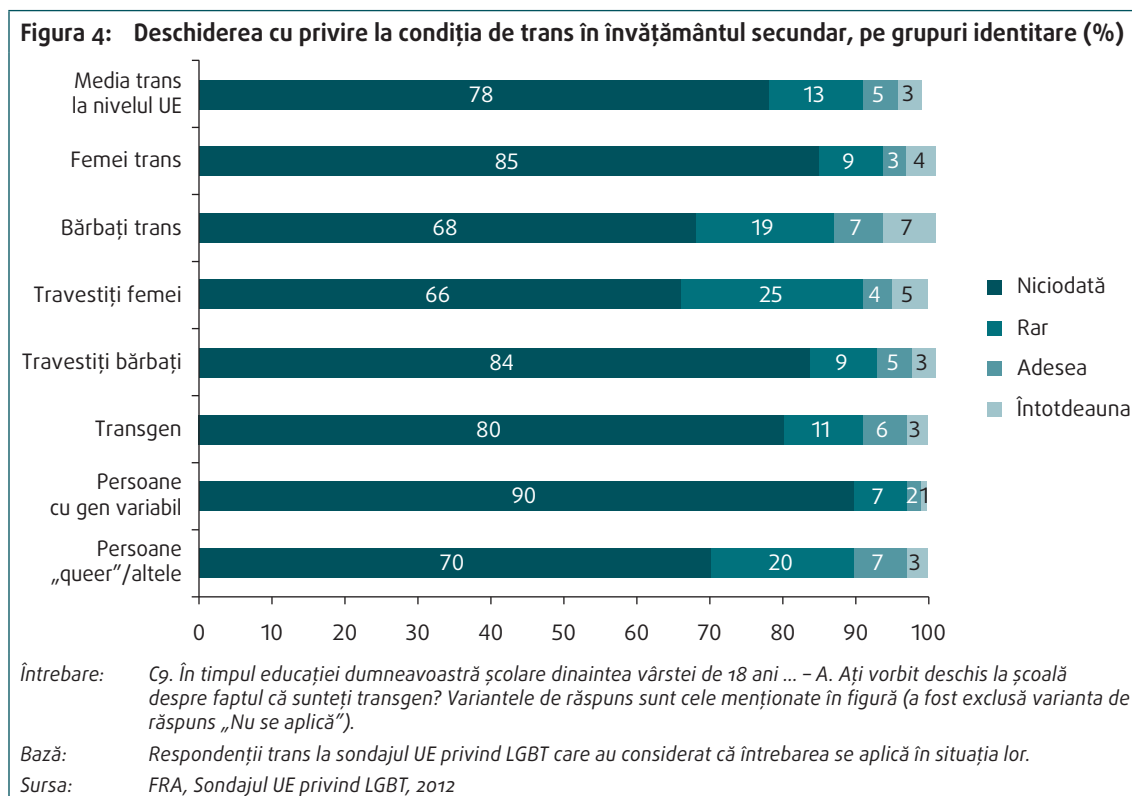
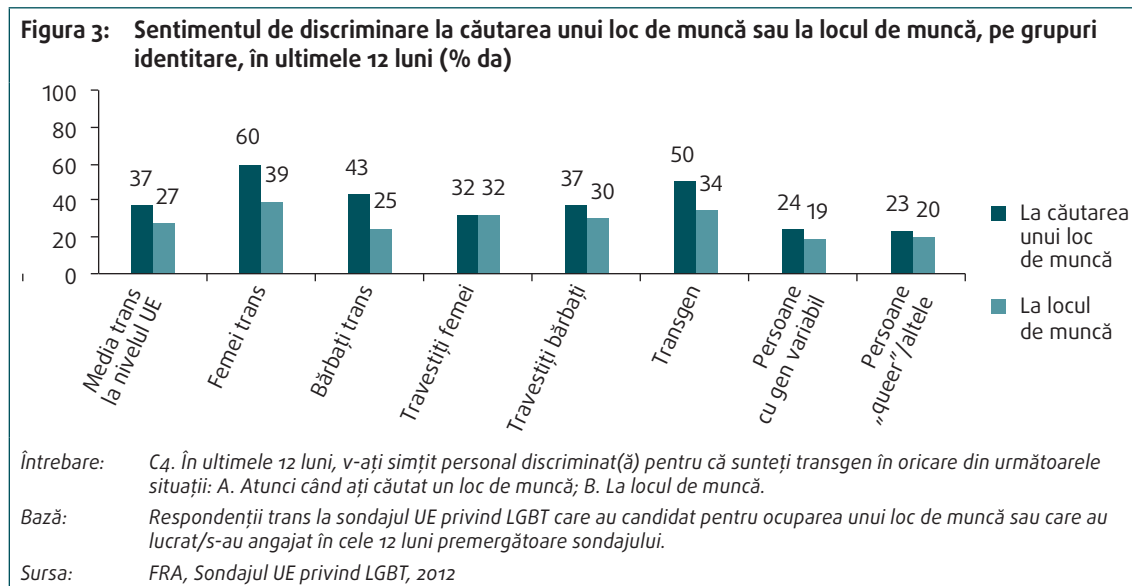
¹ Conform rezultatelor Anchetei sociale europene (ESS) privind distribuția veniturilor; pentru detalii suplimentare, a se vedea anexa 2 la raportul complet.

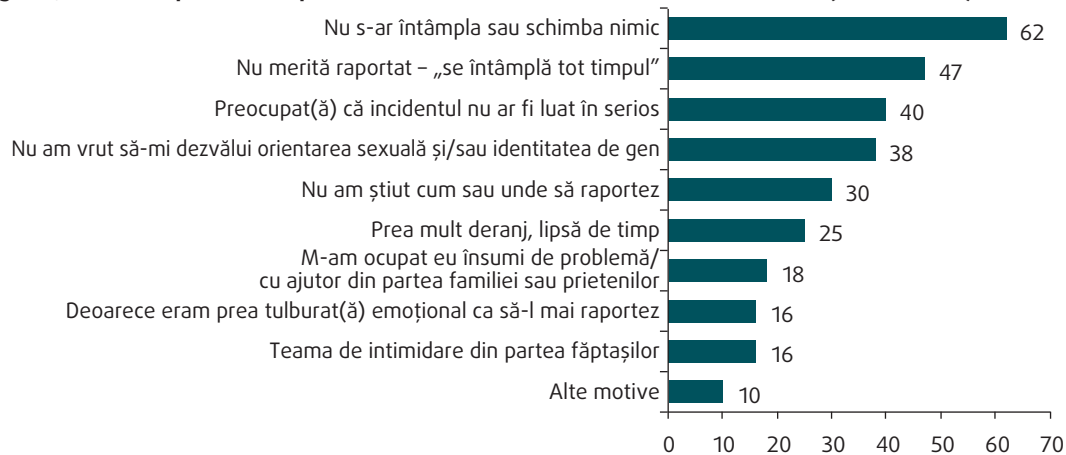
ca trans, cu atât este mai probabil să declare că se simt discriminați.

Sondajul se referă la experiențele legate de discriminare în mai multe domenii ale vieții sociale.

- Ocuparea forței de muncă: mai mult de unul din trei respondenți trans (37 %) s-au simțit discriminați din cauza condiției lor atunci când au căutat un loc de muncă, iar un sfert dintre respondenți (27 %) au raportat situații de discriminare la locul de muncă.

- Educația: un sfert dintre respondenții trans care au urmat ei înșiși cursuri școlare sau universitare sau care au unul sau mai mulți copii la școală / la universitate declară că s-au simțit personal discriminați de către personalul școlar sau universitar în cele 12 luni premergătoare sondajului. Dacă se iau în considerare numai elevii și studenții trans, procentul se ridică la 29 %.
- Asistența medicală: aproximativ unul din cinci respondenți care au apelat la serviciile de asistență medicală (22 %) sau la serviciile sociale (19 %) în anul premergător sondajului s-a simțit

Figura 5: Motive pentru neraportarea celui mai recent incident de discriminare (% din cazuri)

Întrebări: C6. Gândindu-vă la cel mai recent incident, dumneavoastră sau altcineva l-ați raportat undeva? „Nu”.

C7. De ce nu l-ați raportat?

Bază: Respondenții trans la sondajul UE privind LGBT care s-au simțit discriminați, dar nu au raportat cel mai recent incident de discriminare.

Sursa: FRA, Sondajul UE privind LGBT, 2012

discriminat de personalul medical sau de asistență socială datorită condiției sale de trans.

- Bunuri și servicii: probabilitatea de a se simți discriminați în anul premergător sondajului este mai mare în rândul respondenților tineri, șomeri și/sau care provin dintr-o categorie cu venituri reduse.

Doar un număr foarte redus de respondenți au raportat cel mai recent incident de discriminare. Totuși, probabilitatea de a raporta cea mai recentă experiență de discriminare este mai mare în rândul trans, decât în cadrul celorlalte grupuri LGB. Mai mult de trei din cinci respondenți trans nu au raportat incidentul deoarece erau convingși că nu s-ar fi întâmplat sau schimbat nimic, iar jumătate dintre ei – pentru că au considerat că nu merita raportat. De asemenea, respondenții trans erau îngrijorați că incidentul nu ar fi luat în serios și nu doreau să își

dezvăluie orientarea sexuală și/sau identitatea de gen. Aproape 30 % dintre respondenți (unul din trei) nu au știut cum sau unde să raporteze incidentul.

Raportarea incidentelor de discriminare către autoritățile competente, cum ar fi organismele privind egalitatea de tratament, este esențială pentru a asigura punerea în aplicare a cadrului juridic existent, care interzice discriminarea pe motive legate de identitatea de gen în domeniul ocupării forței de muncă. Directiva privind egalitatea de gen (republicată) prevede instituirea unor organisme privind egalitatea de tratament, însărcinate cu sprijinirea victimelor în vederea intentării de acțiuni împotriva discriminării [articolul 20 alineatul (2) litera (a)]. Mai mult, statele membre trebuie să permită organizațiilor societății civile să sprijine victimele în cadrul procedurilor judiciare sau administrative [articolul 17 alineatul (2)].

Avizele FRA

Discriminarea la încadrarea în muncă și în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii

Rezultatele sondajului arată o corelație izbitor de puternică între exprimarea referitoare la gen și experiențele legate de discriminare. Atunci când revizuieste legislația existentă în materie de egalitate sau când adoptă noi acte legislative în acest domeniu, legiuitorul UE ar trebui să se asigure că legislația se referă și la discriminarea pe criteriul identității de gen. Protecția juridică actuală care se acordă în temeiul legislației UE tuturor celor care intenționează să realizeze, sunt în curs de a realiza sau au trecut printr-o tranziție de gen ar trebui extinsă pentru a include toate persoanele trans.

Sondajul arată că foarte puțini dintre respondenții trans raportează autorităților incidentele de discriminare cu care se confruntă. UE ar trebui să monitorizeze în continuare îndeaproape eficacitatea organismelor și procedurilor naționale de soluționare a plângerilor, în contextul punerii în aplicare a Directivei privind egalitatea de gen (2006/54/CE) (republicată) și a Directivei privind egalitatea de gen în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii (2004/113/CE). Statele membre ale UE ar trebui să se asigure că organismele privind egalitatea de tratament și alte mecanisme naționale de soluționare a plângerilor sunt mandatate corespunzător și dispun de resursele necesare pentru a spori sensibilizarea în materie de discriminare pe criterii de identitate de gen, precum și pentru a îmbunătăți raportarea incidentelor.

Statele membre ale UE ar trebui să se asigure că sectorul public elaborează și pune în aplicare strategii în materie de diversitate și politici privind egalitatea de tratament, cu respectarea deplină a vieții private, făcând schimb de experiențe și de bune practici pentru a răspunde necesităților persoanelor trans. Acest lucru s-ar putea realiza, de exemplu, prin adoptarea de coduri de conduită și prin facilitarea modificărilor de nume și de marcatori de gen în cadrul documentelor legate de încadrarea în muncă. Statele membre ar trebui să încurajeze eforturile depuse de sindicate și de organizațiile patronale pentru a îmbunătăți politicile în materie de diversitate și de combatere a discriminării pe criterii de identitate de gen la locul de muncă și în cadrul instituțiilor de formare profesională.

Discriminarea în domeniul educației

Sondajul arată că educația este un domeniu în care respondenții trans se confruntă cu agresivitate (bullying) și reacții negative cauzate de exprimarea sau identitatea lor de gen. UE ar trebui să contribuie la combaterea comportamentului agresiv față de persoanele trans în sistemul de învățământ, indiferent dacă este vorba despre elevi, studenți sau părinți, ca parte a eforturilor sale de combatere a stereotipurilor de gen, prin strategia UE pentru egalitatea între femei și bărbați. Programul UE pentru educație ar trebui să încurajeze învățarea reciprocă în rândul statelor membre și să promoveze bunele practici existente în materie de combatere a agresivității determinate de transfobie.

Statele membre ale UE ar trebui să se asigure că instituțiile de învățământ le oferă persoanelor trans un mediu sigur și care oferă susținere, lipsit de discriminare, agresivitate și excludere. Ar trebui ca instituțiile de învățământ să fie încurajate să adopte politici generale de prevenire a comportamentului agresiv, care să includă problematica trans.

Autoritățile publice competente – cum ar fi organismele privind egalitatea de tratament, instituțiile naționale de apărare a drepturilor omului și ombudsmanii pentru copii – ar trebui să fie mandatate corespunzător, să dispună de resursele necesare și să fie încurajate să cerceteze cazurile de agresivitate și de discriminare pe criterii de identitate de gen în domeniul educației.

Statele membre ale UE ar trebui să se asigure că programele școlare conțin informații obiective privind identitatea de gen și exprimarea de gen, pentru a încuraja respectul și înțelegerea în rândul personalului și al elevilor, precum și pentru a crește gradul de sensibilizare cu privire la problemele cu care se confruntă persoanele trans. Statele membre ale UE ar trebui să pună la dispoziția profesioniștilor din domeniul educației cursuri de formare privind modul de abordare a problematicii trans în educație și modul de gestionare a incidentelor de hărțuire și a comportamentelor agresive determinate de transfobie.

Discriminarea și accesul la serviciile de sănătate

Potrivit rezultatelor sondajului, aproximativ unul din cinci respondenți care au apelat la serviciile de asistență medicală sau la serviciile sociale în anul premergător sondajului s-a simțit discriminat de personalul medical sau social din cauza condiției sale de trans. Statele membre ale UE ar trebui să se asigure că profesioniștii din domeniul asistenței medicale și personalul din sistemul asigurărilor de sănătate beneficiază de formare adecvată și de sensibilizare cu privire la necesitățile persoanelor transgen în materie de sănătate, pentru a se elimina prejudecățile și a se îmbunătăți prestarea de servicii către aceste persoane.

Statele membre ale UE ar trebui să garanteze disponibilitatea unor servicii de asistență medicală specifice pentru persoanele trans și să se asigure că aceste persoane beneficiază de un tratament egal și respectuos atunci când apelează la serviciile de sănătate. Statele membre ar trebui să aibă în vedere facilitarea tratamentului de confirmare a genului, iar, în cazurile în care acesta nu este disponibil, să promoveze accesul la acest tip de tratament în alt stat membru al UE care îl oferă.

Statele membre ale UE ar trebui să includă asistența medicală specifică pentru persoanele trans în planurile și politicile naționale de sănătate, precum și să se asigure că anchetele în materie de sănătate, programele de formare și politicile de sănătate iau în considerare inclusiv persoanele trans și necesitățile acestora.

Violența și hărțuirea

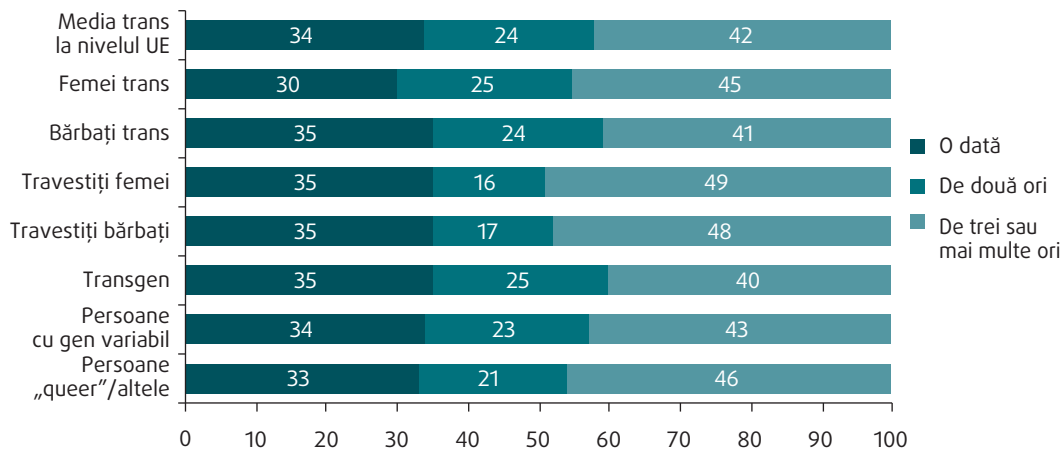
„Să fii transgen în Lituania este cel mai greu lucru imaginabil. Trăiești cu o teamă constantă, iar în cele din urmă nu mai vrei să trăiești deloc. [...] Mă confrunt cu atâta discriminare, hărțuire și violență, încât acestea au devenit o parte integrantă din viața mea de zi cu zi.”
(Transgen, 25 de ani, Lituania)

Cel mai frapant rezultat al sondajului UE privind LGBT este numărul mare de acte de violență repetitivă

și de infracțiuni motivate de ură cu care se confruntă persoanele trans, ceea ce arată necesitatea de îmbunătățire a politicilor de combatere a infracțiunilor motivate de ură în întreaga UE:

- rata anuală de incidență a violenței sau hărțuirii este de aproximativ un incident la doi respondenți trans, aceasta fiind de două ori mai mare decât rata de incidență pentru respondenții din categoriile lesbiene, homosexuali și bisexuali;
- aproximativ doi din cinci (44 %) respondenți trans care au fost victime ale violenței în cele 12 luni

Figura 6: Respondenții care au fost atacați sau amenințați cu violența fizică și/sau sexuală în ultimele 12 luni, pe număr de incidente și grupuri identitare (%)

Întrebare: FA1_3. De câte ori v-a atacat fizic/sexual sau v-a amenințat cu violența cineva în ultimele 12 luni în Uniunea Europeană/în această țară?

Bază: Respondenții trans la sondajul UE privind LGBT care au suferit atacuri fizice/sexuale sau au fost amenințați cu violența în cele 12 luni premergătoare sondajului.

Sursa: FRA, Sondajul UE privind LGBT, 2012

premergătoare sondajului declară că actele violente respective s-au petrecut de trei sau mai multe ori în perioada indicată;

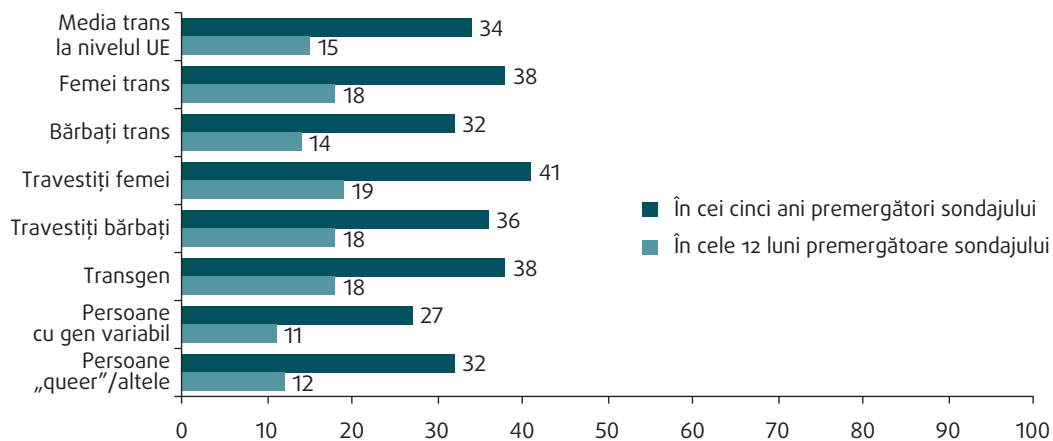
- o defalcare pe grupuri identitare arată o probabilitate mai mare ca travestiții bărbați și femeile să sufere multiple incidente violente (trei sau mai multe) în această perioadă.

În ceea ce privește violența suferită din orice motiv, și nu numai pe motiv de identitate de gen, probabilitatea de a declara că au fost atacați sau amenințați cu violența, atât în perioada de cinci ani, cât și în cea

de un an menționate în sondaj, este cea mai mare în rândul respondenților trans, dintre toate grupurile LGBT. În cei cinci ani premergători sondajului au suferit acte de violență sau au fost amenințați cu violența 34 % din totalul respondenților trans, iar în cele 12 luni premergătoare sondajului s-au confruntat cu violența sau cu amenințări cu violența 15 % dintre respondenții transgen.

Aproximativ unul din zece respondenți transgen (8 %) a fost atacat fizic sau sexual sau amenințat cu violența, cel puțin parțial, conform propriei opinii, datorită

Figura 7: Prevalența violenței și a amenințărilor cu violența în ultimii cinci ani și în ultimele 12 luni, pe grupuri identitare (%)

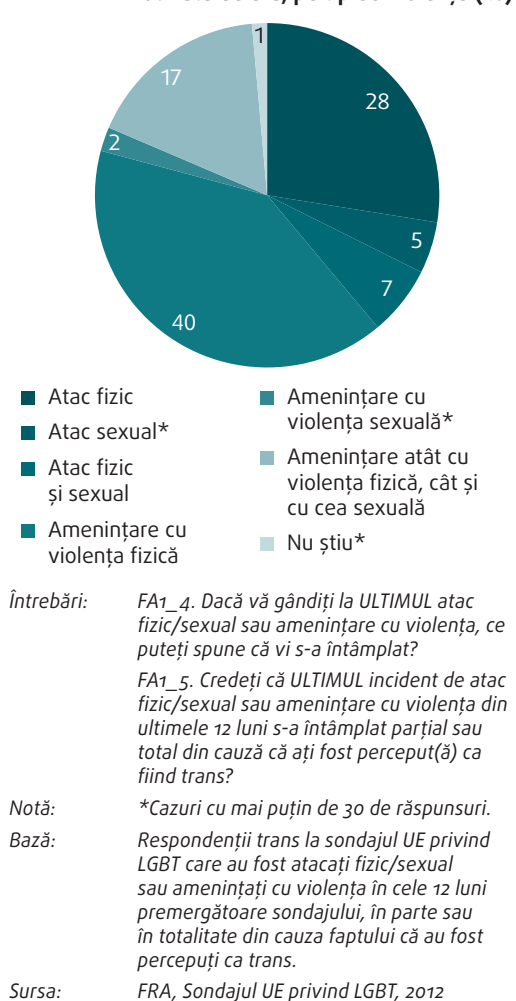
Întrebări: F1_A. În ultimii cinci ani, ați fost: atacat(ă) fizic/sexual sau amenințat(ă) cu violența acasă sau în altă parte (pe stradă, în transportul comun, sau la locul dumneavoastră de muncă etc.) pentru orice motiv? Da.

FA1_2. Când a avut loc ULTIMUL atac fizic/sexual sau amenințare cu violența? În ultimele 12 luni.

Bază: Respondenții trans la sondajul UE privind LGBT.

Sursa: FRA, Sondajul UE privind LGBT, 2012

Figura 8: Cel mai recent incident de violență motivată de ură, pe tip de violență (%)

faptului că a fost perceput ca trans. În cele 12 luni premergătoare sondajului, violența motivată de ură s-a întâlnit cel mai frecvent în rândul femeilor trans (16 %), al travestiților bărbați (14 %) și al respondenților transgen (11 %).

Dintre toți respondenții LGBT la sondaj, este cel mai probabil ca respondenții trans să fie cei ce raportează poliției violența motivată de ură. Unul din cinci a raportat cel mai recent incident motivat de ură (21 %), iar unul din patru a raportat cel mai grav incident (24 %). Printre motivele neraportării se numără:

- o puternică neîncredere în autoritățile polițienești: jumătate dintre respondenți nu au raportat incidentul deoarece au considerat că poliția nu va face nimic, iar unul din trei – deoarece a considerat că poliția nu putea face nimic;
- teama de o reacție homofobă și/sau transfobă din partea poliției (mai mult de unul din trei respondenți);

- în cazul hărțuirii motivate de ură, respondenții declară cel mai adesea că incidentul a fost prea neînsemnat sau prea lipsit de gravitate pentru a fi raportat, ori că nu le-a trecut prin minte că ar putea să îl raporteze.

În cazurile în care violența sau hărțuirea motivată de ură a fost raportată altei organizații decât poliția, majoritatea respondenților trans (peste jumătate) s-au adresat unei organizații LGBT, unul din 10 a apelat la o instituție de stat sau națională, cum ar fi un organism privind egalitatea de tratament, iar aproximativ 7 %-15 % au raportat unei organizații generale de sprijinire a victimelor.

Autorii actelor de violență și de hărțuire sunt, în cele mai multe cazuri, bărbați necunoscuți care acționează în grupuri. Incidentele motivate de ură se petrec aproape la fel de des în spații publice interioare ca și în spații publice exterioare, în vreme ce hărțuirea motivată de ură are loc ceva mai frecvent în spații publice interioare. Dintre toate locurile *exterioare* în care se petrec incidentele, respondenții trans menționează cel mai adesea strada, piața, parcare sau alte locuri publice. Dintre toate locurile *interioare*, violența motivată de ură are loc cel mai frecvent acasă, în vreme ce hărțuirea motivată de ură are loc cel mai adesea la locul de muncă. Unul din cele mai recente zece incidente de hărțuire a avut loc pe internet sau prin email, inclusiv pe Facebook și Twitter.

„Homofobia și transfobia constituie încălcări ale demnității umane. Atitudinile homofobe și transfobe sunt incompatibile cu valorile și principiile pe care se întemeiază Uniunea Europeană – consacrate de articolul 2 din tratat.”

Comisia Europeană (2013), Acțiunile Comisiei transformă drepturile LGBT în realitate, SPEECH/13/424, Haga, 17 mai 2013

Actele de violență și de hărțuire încalcă dreptul la viață, dreptul la respectarea integrității fizice și psihice și, prin urmare, demnitatea umană. Aceste drepturi sunt protejate prin Carta drepturilor fundamentale a UE.

Parlamentul European a solicitat statelor membre „să înregistreze și să investigheze crimele motivate de ură împotriva persoanelor LGBT² și să adopte o legislație penală care interzice incitarea la ură pe motive de orientare sexuală și identitate de gen.” În mod asemănător, Recomandarea Rec(2010)5 încurajează statele membre ale Consiliului European să „asigure investigarea eficientă, promptă și

2 Acronimul „LGBTI” include și persoanele „intersexuale”. Rezoluția Parlamentului European din 4 februarie 2014 referitoare la Foia de parcurs a UE împotriva homofobiei și discriminării pe motiv de orientare sexuală și identitate de gen [2013/2183(INI)].

Tabel: Locurile în care s-au petrecut incidentele de violență motivată de ură și amenințările cu violența din ultimele 12 luni (%)

	Ultimul	Cel mai grav
Acasă la mine	8	9
În altă clădire rezidențială sau de apartamente*	3	4
La școală, universitate*	5	6
La locul de muncă*	3	4
Într-o cafenea, restaurant, pub, club	10	8
Într-o mașină*	1	1
În transportul public	9	7
Într-un club sportiv*	0	0
În altă parte, în interior*	2	3
Pe o stradă, într-o piață, parcare sau alt loc public	46	43
Într-un parc, pădure*	3	4
Într-un loc frecventat în mod specific de LGBT (de exemplu, club, bar) sau eveniment (de exemplu, paradă)*	2	1
În altă parte, în aer liber*	5	7
Altele*	2	2

Întrebare: FA1_10; FA2_10. Unde s-a întâmplat?

Notă: *Cazuri cu mai puțin de 30 de răspunsuri.

Bază: Răspunșii trans la sondajul UE privind LGBT care au fost atacați fizic/sexual sau amenințați cu violența în cele 12 luni premergătoare sondajului (ultimul incident) sau în cei cinci ani premergători sondajului (cel mai grav incident), în parte sau în totalitate din cauza faptului că au fost percepuți ca trans.

Sursa: FRA, Sondajul UE privind LGBT, 2012

imparțială a presupuselor cazuri de infracțiuni sau alte incidente, în cazul în care orientarea sexuală sau identitatea de gen a victimei este în mod rezonabil presupusă a fi constituit motivul pentru făptuitor”. De asemenea, statelor membre li se solicită să „se asigure că [...] cei răspunzători pentru astfel de acte sunt aduși în fața justiției și, dacă este cazul, sunt pedepsiți în scopul de a evita impunitatea”³.

„Am suferit umilințe, am fost bătut și insultat de persoane cunoscute și necunoscute, însă vreau ca oamenii din jurul meu să înțeleagă că sunt o ființă umană ca oricare alta și că orientarea mea sexuală nu mă face diferit de ei! Sunt o ființă umană – o persoană. Sunt mândru că sunt homosexual; n-am mințit niciodată și n-o s-o fac nici în viitor, indiferent de prețul pe care trebuie să-l plătesc.” (Trans, homosexual, 29 de ani, Bulgaria)

Avizul FRA

Combaterea violenței și hărțurii motivate de ură împotriva persoanelor trans

În cadrul evaluării transpunerii în legislația națională a Directivei 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității (Directiva UE privind victimele), Comisia Europeană ar trebui să cerceteze cu deosebită atenție dacă identitatea de gen sau exprimarea de gen sunt incluse în mod corespunzător printre caracteristicile personale ale victimelor în evaluările individuale.

³ Consiliul Europei, Comitetul de Miniștri (2010), *Recomandarea Rec(2010)5 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre privind măsurile de combatere a discriminării pe motiv de orientare sexuală și identitate de gen.*

În cadrul punerii în aplicare a Directivei UE privind victimele, statele membre ale UE ar trebui să acorde atenție necesităților de protecție ale victimelor infracțiunilor comise din cauza identității de gen a victimei (în conformitate cu considerentele 9, 17 și 56 din directivă). În conformitate cu articolul 21 din Directiva UE privind victimele, statele membre ale UE ar trebui să garanteze, pe întreg parcursul procedurilor penale, respectarea deplină a dreptului la protecția vieții private a transgen, inclusiv a genului și numelor anterioare ale acestora.

Statele membre ar trebui să aibă în vedere adoptarea unor dispoziții de drept penal care să ofere protecție împotriva infracțiunilor transfobe și să se asigure că autoritățile de aplicare a legii beneficiază de formare pentru a aborda în mod eficace infracțiunile transfobe, ceea ce include sensibilizarea cu privire la problematica trans.

Statele membre ar trebui să aibă în vedere combaterea fenomenului de raportare insuficientă a infracțiunilor motivate de ură, inclusiv a infracțiunilor comise împotriva persoanelor trans, după cum s-a subliniat în Concluziile Consiliului Justiție și Afaceri Interne din decembrie 2013 privind combaterea infracțiunilor motivate de ură, care au reflectat concluziile Conferinței FRA privind drepturile fundamentale, desfășurată la Vilnius, în 2013. Se solicită statelor membre să adopte măsurile adecvate pentru a facilita raportarea infracțiunilor motivate de ură atât de către victime, cât și, în măsura posibilului, prin intermediul asociațiilor de sprijinire a acestora. Aceste măsuri ar trebui să includă și acțiuni de consolidare a încrederii în poliție și în alte instituții ale statului. Așadar, autoritățile de aplicare a legii ar trebui să beneficieze de formare cu privire la modul de tratare a cazurilor raportate de persoanele trans, în special referitor la sprijinirea victimelor și la înregistrarea sistematică a incidentelor. În vederea îmbunătățirii ratelor de raportare, ar putea fi luate în considerare și practici precum „raportarea de către terți”, care să implice organizațiile societății civile, prin intermediul parteneriatelor între mai multe agenții.

Statele membre ale UE ar trebui să se asigure că autoritățile de aplicare a legii înregistrează în mod corespunzător, investighează și urmăresc penal infracțiunile motivate de ură cauzate de identitatea și exprimarea de gen, în cadrul eforturilor curente de îmbunătățire și aliniere a colectării de date privind infracționalitatea (cum ar fi statisticile Grupului de lucru al Eurostat pentru statistici privind infracționalitatea și justiția penală, în cadrul Planului de acțiune al UE privind statisticile, 2011-2015). În vederea elaborării de măsuri legislative și de politică publică bazate pe probe, statele membre ar trebui să colecteze date statistice privind numărul și tipul infracțiunilor și identitatea de gen a victimelor (în conformitate cu articolul 28 și considerentele 56 și 64 din Directiva 2012/29/UE), precum și privind numărul infractorilor condamnați și tipul pedepsei impuse.

Viața ca persoană trans

„Așadar, mă consider bărbat cu tendințe feminine, într-un corp de femeie. Când vorbesc cu alte persoane despre asta, consideră că am luat-o razna. Ești fie bărbat, fie femeie, și cu asta, basta! Atunci înseamnă că eu nu sunt nimic.” (Travestit femeie, 32 de ani, Danemarca)

Datele obținute în urma sondajului arată că multe persoane trans cresc și trăiesc într-un mediu social care, în mare parte, nu conștientizează existența și nevoile lor. Atunci când teama cauzată de continua victimizare și discriminare se lovește de ignoranța celorlalți – inclusiv a propriei familii și a mediului profesional sau social – ascunderea sau evitarea vizibilității servesc drept măsuri defensive. Însă această opțiune accentuează, în mod inevitabil, lipsa de recunoaștere și de acceptare a drepturilor persoanelor trans. Stereotipurile și ignoranța cu privire la realitatea vieții cotidiene și la drepturile persoanelor trans perpetuează atitudinile publice negative și relele tratamente cu diverse grade de intensitate, de la glume stupide și limbaj ofensator, până la hărțuire gravă și excludere. Astfel se creează o cușcă invizibilă, care constituie o barieră în calea egalității și compromite viețile persoanelor trans. În esență, după cum au punctat respondenții trans, aceștia sunt cetățeni care simt că nu li se permite să fie ei înșiși.

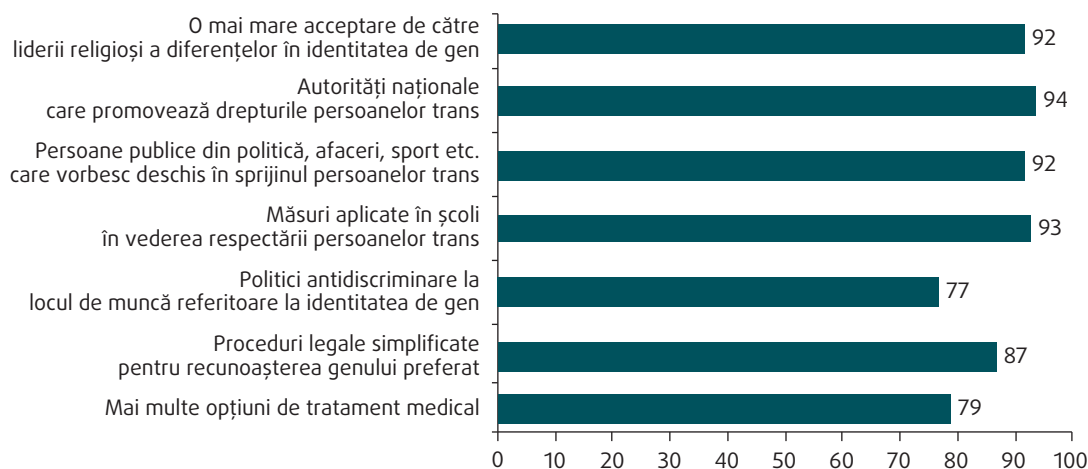
„Sunt sigur că, dacă aș fi fost deschis cu privire la condiția mea de trans, aș fi suferit mai multă discriminare și hărțuire. Am făcut acest lucru atunci când am fost nevoit să fac mențiuni în contexte juridice dar, în afară de familia mea, personalul medical și foștii parteneri, nimeni nu știe că nu m-am născut bărbat. Deci pentru mine a fost relativ ușor, dar este desigur neplăcut că trebuie să țin acest fapt strict secret pentru a simplifica lucrurile.” (Bărbat trans, 38 de ani, Țările de Jos)

Viața într-un mediu defavorabil persoanelor trans le determină pe acestea să își adapteze modul de exprimare și comportamentul:

- o treime din totalul respondenților trans (32 %) evită să își exprime genul – sau genul dorit – prin aspectul fizic și îmbrăcăminte, din teama de agresiune, amenințare sau hărțuire;
- jumătate dintre respondenții trans declară că evită anumite zone sau locuri din cauza acestor temeri;
- aproape unul din cinci respondenți evită să fie deschis cu privire la condiția sa de persoană transgen chiar și în propria casă, iar șase din zece evită să fie deschiși în mijloacele de transport public.

Aceste constatări pun în evidență modul în care viața cotidiană a acestor oameni este afectată de opiniile sociale și de reacțiile publicului general față

Figura 9: Opiniile respondenților cu privire la modalitățile de creștere a calității vieții pentru persoanele trans (%)

Întrebare: TR6. Ce v-ar permite să vă simțiți mai confortabil ca persoană trans în țara dumneavoastră de reședință? Respondenți care sunt „De acord” și „Foarte de acord”.

Bază: Respondenții transgen la sondajul UE privind LGBT.

Sursa: FRA, Sondajul UE privind LGBT, 2012

de persoanele trans. Acest fapt îi privează de posibilitatea de a se bucura de dreptul la respectarea vieții private, care cuprinde dreptul la exprimarea identității proprii în toate domeniile vieții, inclusiv în public.

„Viața ca persoană trans e groaznică, sunt mereu în gardă din cauza reacțiilor negative și simt nevoia să mă «deghizez» în majoritatea situațiilor în care ies în public, de exemplu când merg cu transportul în comun etc.; asta înseamnă să port haine mai groase și mai largi decât mi-ar plăcea.” (Transsexual, 39 de ani, Regatul Unit)

Patru din cinci respondenți trans declară că măsurile pozitive de promovare a respectării drepturilor omului în cazul persoanelor trans, cum ar fi planurile de egalitate, campaniile publice sau serviciile specializate, sunt foarte rare sau destul de rare în țara lor de reședință. Mai mult de nouă din 10 respondenți (94 %) declară că, dacă autoritățile naționale ar promova drepturile persoanelor trans, acestea ar putea trăi mai confortabil în calitatea respectivă.

Lipsa documentelor de identitate conforme identității sau exprimării de gen a persoanei în cauză poate duce la discriminare:

- unul din trei respondenți trans s-a simțit discriminat în cele 12 luni premergătoare sondajului atunci când și-a arătat cartea de identitate sau alt document oficial care îi atestă sexul;
- aproape nouă din zece (87 %) declară că simplificarea procedurilor legale pentru recunoașterea genului preferat i-ar ajuta să aibă o viață mai confortabilă.

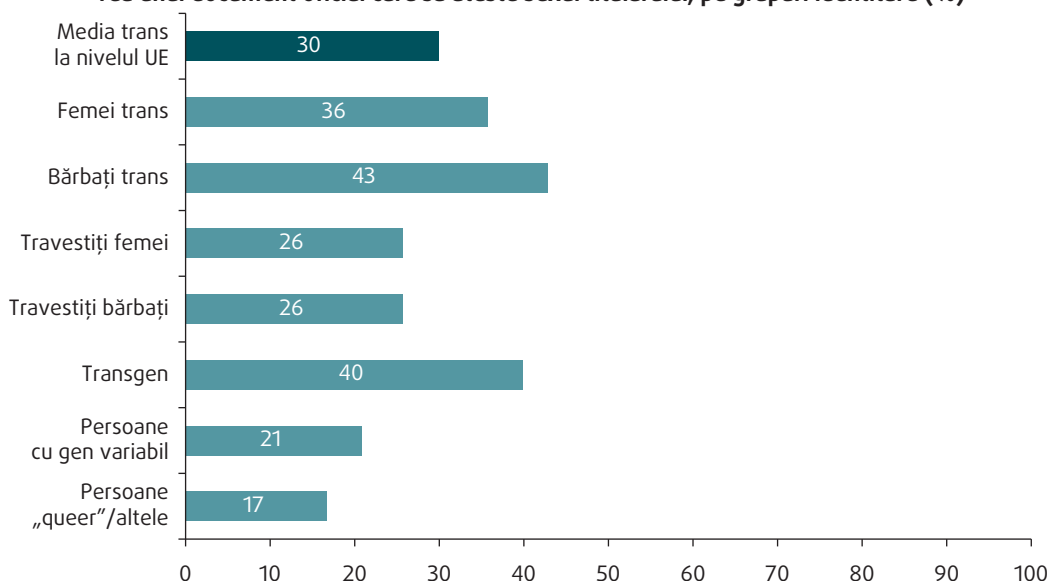
„Numai 35 de țări din Europa dispun de prevederi legale pentru recunoașterea identității de gen a persoanelor trans. Existența persoanelor trans este de facto ilegală în 14 țări, întrucât legislația acestora nu prevede recunoașterea lor. Un număr de 21 de state din Europa impun prin lege sterilizarea persoanelor trans înainte ca identitatea de gen a acestora să fie recunoscută. Alte cerințe pot include diagnosticul de tulburare psihică, tratamentul medical și intervenția chirurgicală invazivă, evaluarea perioadei de timp trăite sub noua identitate de gen, starea civilă de celibatar sau divorțat. Asemenea cerințe încalcă demnitatea persoanei, integritatea sa fizică, dreptul la întemeierea unei familii și dreptul de a nu fi supusă unor tratamente degradante și inumane.”

Transgender Europe (TGEU) (2014), Harta și indicele drepturilor persoanelor transgen în Europa 2014, www.tgeu.org/Trans_Rights_Europe_Map

Recomandarea CM/Rec(2010)5 a Consiliului Europei subliniază că statele membre ar trebui să ia măsuri adecvate pentru a garanta recunoașterea legală deplină a reatribuirii de gen a unei persoane în toate domeniile vieții, în special prin a face posibilă schimbarea de nume și de gen în documentele oficiale într-un mod rapid, transparent și accesibil. De asemenea, în recomandare se menționează următoarele: „condiționările impuse în vederea recunoașterii legale a reatribuirii de gen, inclusiv pre-condițiile ce vizează modificări de natură fizică, ar trebui revizuite periodic cu scopul de a elimina cerințele abuzive.”

Multe persoane trans sunt expuse unui risc ridicat de a avea o stare precară de sănătate fizică și mentală. Mai multe studii au arătat că numeroase persoane trans au gânduri sinucigașe, suferă de depresie și anxietate, se automutilează și chiar au tentative de sinucidere.

Figura 10: Sentimentul de discriminare în ultimele 12 luni într-o situație în care a fost necesară prezentarea unui document oficial care să ateste sexul titularului, pe grupuri identitare (%)

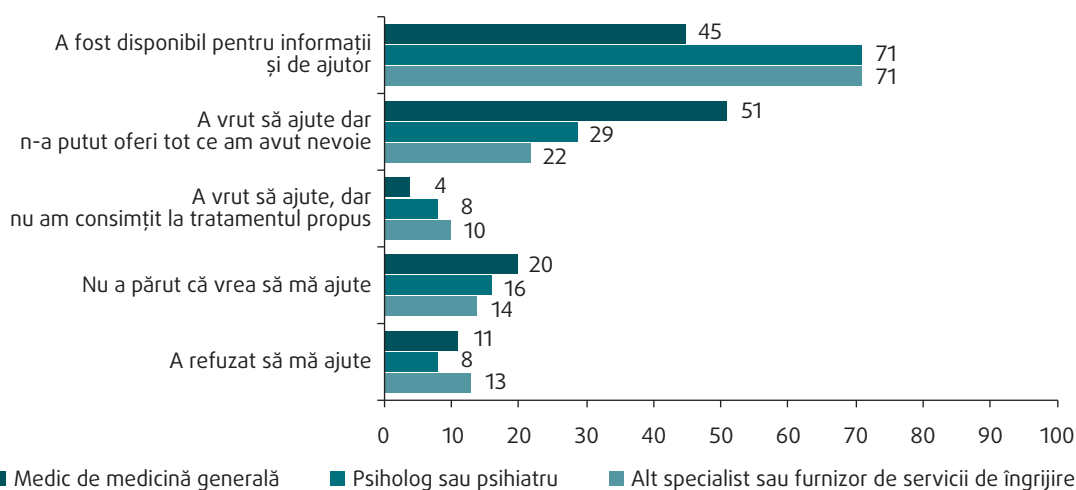

Întrebare: C4. În ultimele 12 luni, v-ați simțit personal discriminat(ă) pentru că sunteți trans în oricare din următoarele situații: - K. Atunci când v-ați arătat documentele de identitate sau orice document oficial care vă atestă sexul.

Bază: Răspunșii trans la sondajul UE privind LGBT care au fost obligați să arate un document oficial care să ateste sexul titularului în cele 12 luni premergătoare sondajului.

Sursa: FRA, Sondajul UE privind LGBT, 2012

Figura 11: Experiențele respondenților când solicită asistență în calitate de persoane transgen (% din cazuri)

Întrebări: TR1. Ați solicitat vreodată ajutor psihologic sau medical pentru dumneavoastră ca persoană trans (transgen)? Da. TR3. Cui i-ați solicitat ajutorul și care a fost rezultatul? (Furnizorii de servicii și variantele de răspuns sunt cele menționate în figură; varianta de răspuns „Nu se aplică” a fost exclusă.)

Bază: Răspunșii transgen la sondajul UE privind LGBT.

Sursa: FRA, Sondajul UE privind LGBT, 2012

Unele persoane trans, dar nu toate, se supun unui proces de reatribuire de gen, adesea denumit și „tranziție de gen”, pentru a-și adapta corpul la identitatea de gen.

Doi din cinci respondenți (39 %), în special cei care provin din categorii cu venituri reduse și cei care nu au un loc de muncă, au apelat la asistență medicală sau psihologică privind nevoile lor legate de identitatea de gen. Experiențele legate de solicitarea de asistență sunt foarte diverse: șapte din zece (71 %) raportează experiențe pozitive cu privire la psihologi, psihiatri sau alți specialiști sau furnizori de servicii de îngrijire. Însă rata de satisfacție scade sub jumătate (45 %) când este vorba despre medicii de medicină generală. Unul din cinci respondenți (20 %) declară că medicul de medicină generală nu a părut dispus să îl ajute, iar unul din zece (11 %) susține că acesta a refuzat pur și simplu să îl ajute.

Jumătate (52 %) dintre cei care nu au solicitat asistență psihologică sau medicală pur și simplu nu doresc sau nu necesită ajutor. Probabilitatea cea mai mare de a nu dori/necesita asistență se înregistrează în special în cadrul grupurilor de travestiți bărbați și femei, de persoane cu gen variabil și de persoane „queer”/alți respondenți. O treime dintre bărbații trans (33 %) și femeile trans (37 %) declară, de asemenea, că nu doresc asistență psihologică sau medicală legată de faptul că sunt trans. Respondenții care doresc sau necesită într-adevăr asistență psihologică sau medicală, însă care nu au solicitat-o până în prezent raportează multe motive pentru această lipsă de solicitare, cum ar fi faptul că nu au îndrăznit, nu au știut cui să se adreseze sau le-a fost teamă de prejudecățile furnizorilor de servicii de îngrijire. Aproape patru din cinci respondenți (79 %) trans afirmă că ar avea un trai mai confortabil ca persoane trans dacă ar dispune de mai multe opțiuni în ceea ce privește tratamentul medical.

Avizul FRA

Asigurarea recunoașterii juridice a genului

După cum a arătat sondajul, obținerea documentelor de identitate care să se potrivească cu identitatea și exprimarea lor de gen reprezintă o problemă care împiedică desfășurarea unei vieți sociale normale pentru mulți respondenți trans. Statele membre ale UE ar trebui să asigure recunoașterea juridică deplină a genului preferat al unei persoane, inclusiv schimbarea prenumelui, a numărului de asigurare socială și a altor indicatori de gen de pe documentele de identitate.

Procedurile de recunoaștere a genului ar trebui să fie accesibile, transparente și eficiente, asigurând respectarea demnității umane și a libertății. În special nu ar trebui să se impună divorțul sau diferite intervenții medicale, cum ar fi sterilizarea, în cadrul procedurilor de recunoaștere juridică a genului.

Statele membre ale UE ar trebui să recunoască pe deplin documentele și hotărârile emise de alte state membre în domeniul recunoașterii juridice a genului, pentru a facilita exercitarea dreptului persoanelor trans la libera circulație pe teritoriul UE.

Metodologie

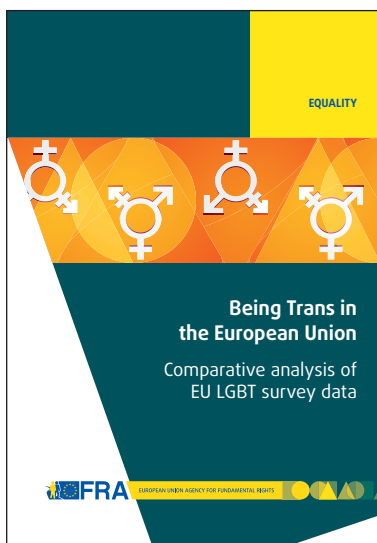
Sondajul UE privind LGBT a fost realizat în 2012, prin intermediul unui chestionar online anonim, promovat în principal cu ajutorul mijloacelor de comunicare online și al platformelor de comunicare socială cu specific LGBT. Această metodologie a generat, de departe, cea mai mare colecție de informații empirice despre persoanele LGBT disponibilă în Europa sau în lume în momentul de față. Raportul și prezentul rezumat prezintă percepțiile, experiențele, opiniile și punctele de vedere ale respondenților trans cu vârsta de peste 18 ani care utilizează internetul în mod curent, erau informați cu privire la sondaj și au decis să participe la acesta. Deși rezultatele nu pot fi considerate reprezentative pentru toate persoanele trans care trăiesc în UE, este plauzibil ca tendințele identificate în rezultate să reflecte în mare măsură tendințele întregii populații trans din UE, având în vedere dimensiunea foarte mare a eșantionului.

Sondajul a utilizat o metodologie de ponderare, pentru a contrabalansa absența unor statistici fiabile privind proporția populației trans în UE și pentru a atenua efectele suprareprezentării anumitor state membre ale UE în eșantionul global. Această procedură garantează că opiniile respondenților trans din fiecare stat membru al UE sunt reprezentate în rezultatele sondajului în mod proporțional, în funcție de populația țării în cauză. În acest scop, s-a presupus că proporția procentuală a respondenților trans și a subgrupurilor trans din totalul respondenților la sondaj este aceeași pentru fiecare stat membru al UE, iar calculele s-au bazat pe această prezumție (pentru o descriere completă, a se vedea anexa 2 la raportul principal).

Mai multe informații despre metodologie pot fi găsite în anexa 1 la raportul complet al FRA privind persoanele trans – *Being Trans in the European Union: Comparative analysis of EU LGBT survey data* (Condiția de trans în Uniunea Europeană: Analiză comparativă a datelor obținute în urma sondajului UE privind LGBT, 2014) – a se vedea: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/being-trans-eu-comparative-analysis>.

Persoanele trans, sau acele persoane a căror identitate de gen și/sau exprimare de gen diferă de sexul care le-a fost atribuit la naștere, se confruntă adesea în prezent cu situații de discriminare, hărțuire și violență, în întreaga Uniune Europeană. Această realitate cauzează temeri care le determină pe multe dintre aceste persoane să își ascundă sau să își deghizeze adevărata natură. Acest raport examinează problematica egalității de tratament și a discriminării din două motive, și anume orientarea sexuală și identitatea de gen. Raportul analizează date privind experiențele trăite de 6 579 de respondenți trans care au participat la sondajul UE privind lesbienele, homosexualii, bisexualii și transgen (LGBT), acesta constituind cel mai mare corpus de date empirice de acest tip adunate până în prezent. În cadrul acestei analize, FRA a constatat că, cu câteva excepții, respondenții trans indică cele mai ridicate niveluri de discriminare, hărțuire și violență dintre toate subgrupurile LGBT.

Participarea socială egală și deplină a tuturor cetățenilor, fără discriminare, este o condiție prealabilă pentru ca orice societate să fie incluzivă și coezivă. În acest sens, rezultatele sondajului zugrăvesc o realitate îngrijorătoare. Acestea arată că egalitatea persoanelor trans este deocamdată un obiectiv greu de îndeplinit. Totuși, acest raport este elaborat într-o perioadă în care tot mai multe state membre ale UE adoptă măsuri de promovare și de protejare a drepturilor fundamentale ale persoanelor trans. Datele colectate și analizate de acest sondaj ar trebui să servească politicianilor și factorilor de decizie în eforturile lor de a elabora o legislație, politici și strategii care să protejeze în mai mare măsură aceste drepturi.

Informații suplimentare:

Raportul complet al FRA privind persoanele transgen – *Being Trans in the European Union: Comparative analysis of EU LGBT survey data* (Condiția de persoană transgen în Uniunea Europeană: Analiză comparativă a datelor obținute în urma sondajului UE privind LGBT, 2014) – poate fi consultat la adresa <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/being-trans-eu-comparative-analysis>.

Raportul complet privind sondajul LGBT – *EU LGBT survey – European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey. Main results* (Sondajul UE privind LGBT – Sondajul Uniunii Europene privind lesbienele, homosexualii, bisexualii și transgen. Principalele rezultate, 2014) – poate fi consultat la adresa <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/eu-lgbt-survey-european-union-lesbian-gay-bisexual-and-transgender-survey-main>.

Rezumatul raportului privind sondajul LGBT – *EU LGBT survey – European Union lesbian, gay, bisexual and transgender survey – Results at a glance* (Sondajul UE privind LGBT – Sondajul Uniunii Europene privind lesbienele, homosexualii, bisexualii și transgen – Rezultatele pe scurt, 2013) – poate fi consultat la adresa <http://fra.europa.eu/en/publication/2013/eu-lgbt-survey-european-union-lesbian-gay-bisexual-and-transgender-survey-results> (disponibil în limbile engleză, franceză și germană).

O prezentare generală a activităților FRA pe teme legate de LGBT este disponibilă la adresa: <http://fra.europa.eu/en/project/2011/homophobia-transphobia-and-discrimination-grounds-sexual-orientation-and-gender>.

Oficiul pentru Publicații

FRA – AGENȚIA PENTRU DREPTURI FUNDAMENTALE
A UNIUNII EUROPENE

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Viena – Austria
tel. +43 158030-0 – fax +43 158030-699
fra.europa.eu – info@fra.europa.eu
[facebook.com/fundamentalrights](https://www.facebook.com/fundamentalrights)
[linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency](https://www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency)
twitter.com/EURightsAgency

© Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, 2014
Foto: © Shutterstock

ISBN 978-92-9239-743-2

TK-06-14-152-RO-C doi:10.2811/44478